

בבית הדין הצבאי המחוזי

במחוז שיפוט ח"י

בפני:

סא"ל שחר גרינברג - אב"ד
רס"ן יאנה סנדרוב - שופטת
סרן שקד נווה - שופט

(ע"י ב"כ סרן לילך מלכה)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(ע"י ב"כ, סרן רותם קוגן)

מ/XXX טוראי א' ח'

ה כ ר ע ת - ד י נ

על-פי הודאתו, מורשע הנאשם בעבירה של תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בהתאם לכתב האישום המתוקן ולפרטים הנוספים.

ניתנה היום, 13.5.2019, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט

אב"ד

שופטת

גזר - דיןרקע

1. הנאשם, טוראי א' ח', הורשע על פי הודאתו בעבירה שעניינה תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), בהתאם לכתב אישום מתוקן ולפרטים הנוספים.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 4/6/2017 בבסיס יחידתו, לאחר חילופי דברים במשרדו של סגן ל.א (להלן – סגן א' או המפקד), ניגש הנאשם לסגן א' אשר ישב על כיסא, הכה אותו באמצעות אגרוף בצד השמאלי של הגוף והפיל אותו לרצפה. לאחר מכן, בעוד סגן א' על הרצפה, הכה אותו הנאשם באמצעות אגרופים בפניו ובחזהו ובאמצעות בעיטות ברגליו.

3. ממסמך הפרטים הנוספים (ת/1) עלה כי הנאשם שירת שירות סדיר בצה"ל מיום 3/4/2016, והשתחרר ביום 31/1/2019. בעת המעשה, שימש סגן ל.א כמפקדו של הנאשם. בעקבות האירוע, הותוו לסגן א' 2 ימי מנוחה (ת/3). החקירה נגד הנאשם החלה בעקבות דיווח מפקדיו. הנאשם לא היה עצור בגין תיק זה.

ראיות לעונש

4. **התביעה** הגישה את תדפיסו האישי של הנאשם (ת/2), ממנו עלה כי השלים שירות סדיר מלא, במהלכו שימש כנהג ובהמשך כטבח. לחובת הנאשם 17 הליכים משמעותיים בהם הורשע, וכן 4 היעדרויות משירות למשך 16 ימים בסך הכל.

5. **ההגנה** הגישה מסמכים ברה"נים של הנאשם (ס/1) מהם עלה כי פנה לגורמי ברה"ן ביום 13/9/2016, ובהמשך ביום 23/3/2017. בחוות הדעת מפגישתו השניה עם גורמי ברה"ן צוין כי הלה מוכר למערך הברה"ן בעקבות פנייתו הקודמת לקבלת סיוע במישור הנפשי נוכח קשיים בתיפקדו, קשיים חברתיים, לחץ כלכלי שנבע מחובות לחברים בשל הימורים, עומס, מצוקה וחרדות. צוין כי הורי הנאשם נמצאים בהליך גירושין והנאשם לא זוכה לתמיכה מהמסגרת המשפחתית. התרשמות גורמי ברה"ן הייתה כי הנאשם סבל "ממצוקה הסתגלותית עם מאפיינים חרדתיים על רקע נסיבות אישיות (חובות), לא מעוניין בטיפול תמיכתי אלא בשינוי שיבוץ בלבד".

6. עוד הוגש מטעם ההגנה תלוש משכורת לחודש אפריל 2019, ממנו עלה כי הנאשם השתכר 2,945 ש"ח לאותו חודש (ס/2), וכן שובר תשלום על חשבון פיקדון השחרור מצה"ל מיום 7/8/2019 לטובת רישום למכינה קדם אקדמית במכללה האקדמית להנדסה ע"ש סמי שמעון (ס/3).

עדות הנאשם בפני בית הדין

7. בעדותו, מסר הנאשם כי הוא בן 21, גר באשדוד, השתחרר לפני שבעה חודשים. עוד מסר כי עם גיוסו השלים טירונות ושובץ במחנה צריפין. בתחילה, שימש כנהג. במהלך השירות, עבר תאונת דרכים באזרחות, וכתוצאה מכך הועבר מתפקידו כנהג. לטענת הנאשם, הסיבה להעברה מתפקידו הייתה טענת מפקדיו כי רישיונו האזרחי נשלל בעקבות התאונה האמורה, למרות שלא היה זה נכון. הנאשם מסר כי הועבר לתפקיד של מאבטח מתקנים ולא היה מרוצה מכך. הנאשם סיפר כי שירת תחת פיקודו של סגן א' במשך שמונה חודשים, ושיתף אותו בבעיותיו האישיות, אך חש כי אין מענה פיקודי מצד סגן א', ושהאחרון לא שעה לפניו, ולזל בו והשפילו. הנאשם ציין כי עובר לאירוע סבל מחרדות ומצב נפשי רעוע. לגבי האירוע המצוין בכתב האישום, ציין הנאשם כי "כל פעם הייתי מבקש לדבר איתו והייתי מרגיש שהוא מסתלבט עלי. המש"קים היו חברים שלו והם היו קבוצה והייתי מרגיש שהם צוחקים ומתנשאים". הנאשם ציין כי הוא מצטער על האירוע, שאינו מאפיין אותו דרך כלל "פשוט הייתה לי תקופה כזאת לא יודע מה קרה לי באותו רגע". הנאשם הוסיף כי לאחר האירוע ביקש לעבור לבסיס אחר, ולאחר ארבעה חודשים עבר לשרת בבסיס חיל הים באשדוד, שם שירת במשך שנה וחצי, בתור עובד רס"ר, והיה מרוצה מיחס המפקדים אליו ותמיכתם בו. היום עובד הנאשם בשתי עבודות כשליח, מ-11:00 עד חצות, והוא מתכנן ללמוד לימודי הנדסה. לשאלת התביעה, למה התכוון בעדותו כשמסר כי סגן א' זלזל בו, השיב הנאשם כי הרגיש את זה אך הוא לא יודע להסביר.

טיעוני הצדדים לעונשטיעוני התביעה

8. התביעה עמדה על חומרת מעשיו של הנאשם, כאשר לשיטתה מדובר באלימות ברוטלית אותה נקט הנאשם כלפי מי שהיה מפקדו, לאחר חילופי דברים ביניהם, כאשר הנאשם הכה את מפקדו במכת אגרוף כשהלה ישב על כיסא, וכשהמפקד נפל על הרצפה המשיך הנאשם להכותו באמצעות אגרופים בפניו וחזהו ובעיטות ברגליו. נטען כי לא מדובר בהתפרצות רגעית אלא באלימות קשה ומתמשכת, כאשר הנאשם לא פסק באלימות לאחר המכה הראשונה אלא הסלימה. צוין, כי אין ניתן להשלים עם אלימות, וודאי לא כלפי בעל מרות, קל וחומר כאשר מדובר במפקד. התביעה הפנתה לפסיקה אשר דנה בעבירות אלימות והוטעם כי יש לנקוט בענישה חמורה ומרתיעה כלפי מי שנוהגים באלימות על מנת למגר תופעה שלילית זו. התביעה עמדה על הנזק הקל שנגרם למתלונן, שהסתכם בשני ימי מנוחה, אך ציינה כי הפגיעה אינה רק פיזית אלא גם רגשית. הוסף, כי במעשי הנאשם גלומה פגיעה ממשית בכבוד האדם, שלמות

גופו, ביטחונו האישי ובמשמעת הצבאית. צוין, כי התביעה נאותה לתקן את כתב האישום מעבירה של אלימות כלפי מפקד, לפי סעיף 59 סיפא לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, שהינה עבירה מסוג פשע, לעבירה של תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, שהינה עבירה מסוג עוון, בין היתר גם בשל העובדה שלא נגרמה למפקד פגיעה חמורה. לאחר הפנייה לפסיקה ממנה ביקשה התביעה ללמוד על רמת הענישה הנוהגת, עתרה התביעה לקביעת מתחם ענישה של מאסר בפועל בכליאה ממשית בין 30 ל-70 ימים, לצד מאסר מותנה ותשלום פיצויים למתלונן. לבסוף, צוין כי נוכח הנסיבות שאינן קשורות בעבירה, בהן עברו הנקי של הנאשם, הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, שחרורו מצה"ל, יש להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל בכליאה ממשית לתקופה שבאמצע מתחם הענישה אליו עתרה התביעה כאמור.

טיעוני ההגנה

9. הסניגורית עמדה על כך שעבירת האלימות בה הורשע הנאשם נמצאת ברף התחתון מבחינת חומרתה, משמדובר באירוע קצר, שארך כמה שניות, ספונטני שלא קדם לו תכנון ולא נעשה במהלכו שימוש בנשק קר או חם, כבמקרים אחרים. ההגנה עמדה אף על כך שעל פי המסמכים הרפואיים של המתלונן בעקבות פנייתו לטיפול רפואי הוא קיבל שני ימי מנוחה בלבד ואין כל ראיה לחבלה או פציעה, עובדה אשר מצביעה לכאורה על כך כי לא היה מקום להורות על פתיחת חקירת מצ"ח בגין מקרה זה, בשים לב לפקודת מטכ"ל 33.0304 לפיה חקירת מצ"ח תיפתח במקרה של אלימות כלפי מפקד, רק מקום בו האלימות גרמה לפציעה של המפקד. מכך, ביקשה ההגנה ללמוד על נסיבותיו הקלות של האירוע. הוטעם, כי מצבו הנפשי הרעוע של הנאשם בתקופה שקדמה לאירוע, כעולה מחוות דעת ברה"ן שהוגשה לבית הדין (1/ס), הצביעה על המצב הנפשי הקשה בו היה שרוי הנאשם אותה עת, וראוי היה שהמתלונן יפנה לנאשם קשב פיקודי בהתאם. הוסף, כי על פי העולה מחוות הדעת הברה"נית הראשונה מיום 19/9/2016, הופנה החייל לבקש סיוע במישור הפיקודי, ולשיטת ההגנה זה לא ניתן לו. לטענת ההגנה, המתלונן לא היה קשוב לנאשם די הצורך, לא הביע עניין בשלומו ומצבו האישי, בשים לב לנסיבותיו המורכבות מבית, ואף הקשה עליו את תנאי השירות. צוין, כי שינוי בתנאי השירות של הנאשם הקשה עליו לעבוד, ולכן לא יכול היה הנאשם לצמצם את חובותיו הכלכליים, שהיוו בין היתר את הגורם למצבו הנפשי הרעוע. ההגנה עמדה על כך כי האירוע המפורט בכתב האישום אינו מאפיין את הנאשם, הוא נעדר עבר פלילי, ואף בנגררת התלונות אין הליך משמעותי הנוגע לעבירת אלימות. הנאשם מביע היום צער על המקרה, וכך גם מסר בחקירתו במצ"ח. ההגנה הפנתה לפסיקה הדומה לנסיבות מקרה זה, ובשים לב לנסיבות ביצוע העבירה שפורטו על

ידה, עתרה למתחם ענישה שסיפו התחתון מאסר על תנאי, וסיפו העליון מאסר בפועל בדרך של עבודות צבאיות לתקופה קצרה, לצד פיצויים למתלונן. בתוך מתחם זה, ביקשה ההגנה להשית על הנאשם עונש ברף הנמוך, מהטעמים הבאים: לקיחת אחריות מצד הנאשם מהרגע הראשון ואף היום; היות האירוע חד פעמי שאינו מאפיין את הנאשם; נושנות האירוע שהתרחש לפני כשנתיים; שיהוי בן שנה וחמישה חודשים בהגשת כתב האישום; שחרורו של הנאשם מהשירות לפני מספר חודשים לאחר שירות צבאי מלא; השתלבות הנאשם בשתי עבודות; הירשמות הנאשם ללימודים. צוין, כי כל ענישה אשר תכלול רכיב של מאסר, לרבות בדרך של עבודות צבאיות, תביא לפיטוריו ולסיכול לימודיו. לסיכום, ביקשה ההגנה כי בית הדין יבכר את אינטרס השיקום בעניינו של הנאשם, וימנע מהשתת עונש בעל רכיב של מאסר בפועל, אף בדרך של עבודות צבאיות.

10. **בדברו האחרון**, מסר הנאשם כי הוא מצטער על המקרה והוסיף "זה לא אני פשוט".

דיון והכרעה

11. בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק העונשין (תיקון 113), התשל"ז-1977, גזירת העונש נעשית על ידי בית הדין בהתאם לעקרון המנחה בענישה, הוא **עקרון ההלימה** - קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה בו הורשע הנאשם תעשה בראי עקרון ההלימה האמור, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם ומידת הפגיעה בהם

12. על הפגיעה הרבה בערכים החברתיים המוגנים, כתוצאה מעבירות אלימות בכלל, ובצבא בפרט, עמד בית הדין הצבאי לערעורים, לא פעם, בציינו כי:

"מעשים מעין אלה פוגעים 'במרקם הצבאי והם רומסים ברגל גסה את ערכי הכבוד, הסובלנות והרעות, אשר בבסיסה של המסגרת הצבאית... אין להשלים עם מצב שבו חייל יחשוש לשלומו בתוככי מחנות צה"ל" (ע 52,55/18 **טור' עלי וטור' שטרית נ' התובע הצבאי הראשי**, פסקה 96 (2018); ע 34,37/17 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' סולומון**, פסקה 20 (2017)).

13. מעשי הנאשם במקרה זה מצביעים על פגיעה קשה הן בערכים החברתיים הכלליים, שעניינם כבוד האדם, הביטחון האישי ושלמות הגוף, הן בערך הצבאי הייחודי של המשמעת הצבאית.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

14. נסיבות ביצוע העבירה מצביעות על חומרה ממשית במעשי הנאשם. לאחר חילופי דברים בין הנאשם לסגן א', ששימש באותה עת כמפקדו של הנאשם, הכה הנאשם את מפקדו במכת אגרוף בצד השמאלי של הגוף והפיל אותו לרצפה, לאחר מכן, המשיך הנאשם להכות את מפקדו באגרופים בפניו ובחזהו, ובאמצעות בעיטות ברגליו.

15. אמנם, הרקע למעשים האמורים, וטיב "חילופי הדברים" שהוחלפו בין הנאשם למפקדו עובר לאלימות לא פורטו בפנינו, לא הובאו ראיות בעניין זה, וערפל סמך מכסה את הנסיבות שקדמו לאירוע האלימות. אולם, יהא הרקע אשר יהיה, אין להסכין עם נקיטת אלימות כלשהיא על ידי חייל כלפי חייל אחר, קל וחומר כלפי מפקד המשמש בתפקידו. גם אם הרקע למעשה, מצד הנאשם, כפי שמסר בעדותו, היה רגשות התנשאות וניכור מצד מפקדו, אפילו תסכול על כך שאזנו של המפקד אינה קשובה לבקשות החייל די הצורך, בראייתו של החייל, הרי שלא ניתן לקבל נקיטת אלימות כפתרון מובן, ראוי או לגיטימי.

16. לגבי מצבו הנפשי של הנאשם עובר לאירוע – מחוות דעת ברה"ן עלה כי הנאשם סבל ממצוקה הסתגלותית וחרדות בשל נסיבותיו האישיות (חובות כלכליים), אך צוין כי הנאשם סירב לקבל הליך תמיכתי וביקש אך לשנות את שיבוצו. גם אם הנאשם היה שרוי במצב רוח שלילי פועל יוצא בשל קשיים מבית ומשירותו הצבאי, הרי שלא ניתן לקבלן כנסיבות שיש בהן כדי להפחית מחומרת מעשה העבירה (סעיף 40ט(ב) לחוק העונשין), כאשר אין ראיה לפיה מצבו הנפשי של הנאשם היה כה חמור עד אשר מנע ממנו להבין את אשר עשה, את הפסול שבמעשהו או את משמעותו (סעיף 40ט(א)(7) לחוק העונשין).

17. בעניין זה, קבע בית הדין הצבאי לערעורים את הדברים הנכוחים הבאים, שראוי לשוב ולהדהד אותם –

"אין צורך להכביר מילים על החומרה הנודעת לעבירות אלימות המבוצעות על רקע של מה בכך, כדי להביא לפתרון סכסוכים בכוח הזרוע בבחינת 'כל דאלים גבר'...היבט חומרה נוסף נעוץ בהתרחשות מעשה האלימות במתחם היחידה הצבאית, תוך פגיעה בזכותו של כל חייל, המשרת מכוח הוראות החוק, לשרת במקום בו

תובטח לו סביבת שירות בה אין הוא ירא מפני פגיעה בגופו או בבריאותו, מצד עמיתיו לשירות. השימוש בכוח הזרוע במתחם היחידה פוגע במשמעת הצבא, שכן לרשות כל חייל שנפגע ממעשי אחר, היכולת לפנות למפקדיו ולבקש את התערבותם. שימוש במעשי כוחנות בנסיבות כאלה, משליט אווירת פחד ביחידה, פוגע בסמכות המפקדים ובתפקודה הכולל של היחידה" (ע 55/15 התובע הצבאי הראשי נ' טור' רומן, פסקה 5-7 (2015)).

18. לצד הקולא של נסיבות ביצוע העבירה, יש לשקול כי לא מדובר במעשה מתוכנן, אלא בהתפרצות של רגע, שלא קדמה לה תוכנית שהתבטאה במילים או במעשים שהצביעו על כוונה מוקדמת מצד הנאשם לפגוע במתלונן, ולמרבה המזל תקיפת הנאשם את מפקדו לא גרמה לנזק גופני משמעותי, והמפקד נשלח לטיפול רפואי בו הותוו לו 2 ימי מחלה.

19. עם זאת, התפרצותו של הנאשם באלימות כלפי מפקדו לא הסתכמה במכה אחת, אלא **בסדרה של מכות**, כאשר הנאשם לא הרפה ממפקדו גם לאחר שהאחרון נפל לרצפה כתוצאה ממכת האגרוף שהטיח בו הנאשם, וגם לאחר שהמפקד היה שרוי על הרצפה המשיך הנאשם להכותו במכות אגרוף בפניו ובחזהו, ובעיטות ברגליו.

רמת הענישה הנוהגת

20. על רמת הענישה הנוהגת בעבירות של אלימות, ניתן להרחיב רבות, כמגוון הנסיבות השונות של כל תיק ומקרה. עם זאת, הקו המנחה החוזר ועולה בשיקולי הענישה הנשקלים בתיקי אלימות הוא כי –

"הלכה פסוקה היא, כי יש להחמיר בעונשם של נאשמים בעבירות של אלימות מטעמים של הלימה ואף משיקולי הרתעה (ראו: ע"פ 10444/06 עיני נ' מדינת ישראל (25.4.2007)). הוטעם, כי: "על התנהגות מסוג זה יש להגיב ביד קשה, ואם לא כך ננהג, תשתלט האלימות על כל תחומי חיינו. אכן, בתי המשפט התריעו, ולאחרונה אף ביתר שאת כנגד נגע האלימות, אולם, הגיעה השעה לעשות מעשה, ובראש ובראשונה, להבהיר בדרך הענישה לעבריינים בכוח, ואפילו צעירים הם, כי המענה לאלימות תהיה כליאה ממושכת, ולתקופות מאסר שעלולות להיות משמעותיות" (ע"פ 3562/05 פלוני נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 20.7.2005); וראו גם: ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן (טרם פורסם, 10.11.2009)" (ע 50/19

טור' קברת נ' התובע הצבאי הראשי, פסקה 20 וההפניות לפסיקה שם (2018) (להלן – עניין קברת)).

21. במקרה הנדון בפנינו מדובר בחייל אשר נקט אלימות כלפי מפקדו, לאחר חילופי דברים ביניהם, כתוצאה מהרגשתו הסובייקטיבית של החייל אשר חש כי המפקד לא מתייחס אליו כראוי, לא קשוב לבקשותיו ולא מתחשב בנסיבותיו. בתיקי אלימות כלפי בעל מרות המשמש בתפקידו הושתו במקרים מסוימים עונשי מאסר בכליאה ממשית (ע 94/05 טור' יוחננוב נ' התובע הצבאי הראשי (2005)), ובמקרים אחרים הוטלו עונשי מאסר בדרך של עבודות צבאיות (ע/127/07 התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט דקל (2007)), כאשר הודגש כי שיקולי הלימה והרתעה הינם כבדי משקל בתיקי אלימות –

"תרבות האגרוף האלים, שנזקה רב, ראוי שתעקר מהחברה הישראלית בכלל ומצה"ל בפרט. ככלל מן הראוי להטיל בגין עבירות מעין אלו ענישה חמורה הכוללת מאסר לריצוי בפועל"
(ע/76/98 התובע הצבאי הראשי נ' טוראי יגאל ששון (1998)).

מתחם הענישה ההולם

22. בשקלול מידת הפגיעה בערכים החברתיים, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה וברמת הענישה הנוהגת, מצאנו כי **מתחם הענישה ההולם** למעשה העבירה שביצע הנאשם הוא עונש מאסר בפועל, שמשכו 30-90 ימים, שיכול וירוצה גם בדרך של עבודות צבאיות, לצד עונש מאסר מותנה ופיצויים לנפגע העבירה.

הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

23. בבואנו להחליט על העונש הראוי בתוך מתחם הענישה ההולם שקבענו לעיל, מצאנו לתת משקל לחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה – כשנתיים; לשיהוי בהגשת כתב האישום – כשנה וחמישה חודשים; לשחרור הנאשם מצה"ל לאחר השלמת שירות צבאי מלא; השתלבותו באזרחות באופן חיובי, עבודתו ובהירשמותו ללימודים. עוד נתנו דעתנו לעברו הנקי של הנאשם, ונסיבותיו האישיות מבית, להם ניתן ביטוי, ולו חלקי, בחוות הדעת הברה"ניות (ס/1). מצאנו לתת משקל אף לטענת ההגנה, לפיה נסיבות המעשה לא הצדיקו פתיחת חקירת מצ"ח, משהאלימות נגד מפקד הנאשם לא הביאה לפציעה, כפי שקבוע בפקודת מטכ"ל 33.0304, זאת בשים לב לעובדה כי כתב האישום תוקן מעבירה של אלימות כלפי מפקד, לעבירה של תקיפה סתם, מבלי ששיקולי הצדדים בעניין זה הובאו בפני בית הדין.

24. בטרם קביעת עונשו של הנאשם, נשלח הנאשם לראיון בפני רמ"ד שיקום במקמצ"ר, לצורך בדיקת התאמתו לריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות, תוך שהודגש על ידי בית הדין כי אין בדבר כדי **"לכבול את בית הדין בסוג העונש שיוטל על הנאשם, ומבלי שיהא בכך כדי להצביע על העונש שיוטל על הנאשם"**.

25. **בחוות הדעת של רמ"ד שיקום במקמצ"ר** צוינו הדברים הבאים, אשר מפאת חשיבותם והשלכתם המהותית על עונשו של הנאשם, יובאו במלואם:

"הנאשם אינו שיתף פעולה לגמרי במהלך הראיון, לא היה מעוניין לפרט אודות העבירה שביצע ולא נטל אחריות לכך. בנוסף, טען כי מתקשה מאוד להסתגל למערכת הצבאית וציין כי יתקשה יותר לאור העובדה כי הינו משוחרר משירות למעלה משלושה חודשים. כמו כן, הביע העדפתו לרצות עונש בכליאה ממשית אם ומדובר במשך זמן קצר יותר מעבודות צבאיות. לאור האמור, מתרשמת כי אינו יוכל להתמיד בסוג העונש מסוג זה ולכן המלצתי הינה שלילית. הנאשם אינו מבין לעומק את המצופה ממנו ואת עול האחריות הנלוות לחלופת מאסר זו, זאת על אף שהצהיר בכתב כי יעמוד במגבלות הכרוכות" (ההדגשה במקור – בית הדין).

26. נוכח הדברים המהותיים שעלו בחוות דעתה של רמ"ד שיקום במקמצ"ר, ניתנה לצדדים הזדמנות להשלים טיעוניהם לעונש, בראי האמור בחוות הדעת.

27. **התביעה** חזרה על עתירתה, כפי שהובעה בטיעונים לעונש, לפיה התבקש בית הדין לקבוע מתחם ענישה של 30-70 ימי מאסר בכליאה, ולהשית על הנאשם עונש המצוי באמצעו של מתחם ענישה זה.

28. **ההגנה** שבה על עתירתה להשית על הנאשם עונש של מאסר על תנאי בלבד לצד פיצויים לטובת המתלונן. הוסף, כי הנאשם מכלכל עצמו בשתי עבודות שונות משעות הבוקר ועד שעות הלילה, והוא עתיד להתחיל בלימודי מכינה אקדמאית בקרוב. ההגנה שבה וציינה כי עונש מאסר, גם בדרך של עבודות צבאיות, יפגע בהליך שיקומו ויחזיר אותו לאחור. הוטעם, כי אף אם מתחם הענישה שיקבע על ידי בית הדין יחל בסף תחתון של מאסר בפועל, יש מקום לסטות ממתחם עונש כזה מטעמי שיקום, או לחילופין מטעמי צדק, ולהסתפק בעונש מאסר מותנה בלבד. ההגנה ציינה כי גם אם הנאשם נמצא לא מתאים לרצות מאסר בדרך של עבודות צבאיות, אין בהמלצת רמ"ד שיקום השלילית בעניין זה כדי לחייב את בית הדין. לעניין חוות דעת רמ"ד שיקום במקמצ"ר, ציינה ההגנה כי רמ"ד שיקום שגתה בכך שהבינה כי הנאשם לא שיתף פעולה באופן מלא, כאשר למעשה השיב הנאשם לכל השאלות שנשאל, אך המעיט בשיח על האירוע בגינו הוא הועמד לדין, משלא חש בנוח עם שאלותיה של רמ"ד

שיקום בנוגע לאירוע. ההגנה סבורה כי רמ"ד שיקום טעתה עת בחרה לקיים שיח רב ומעמיק סביב האירוע ומצאה לנכון להתייחס לשאלת נטילת אחריות מצד הנאשם. לשיטת ההגנה, התאמת הנאשם לנשיאת עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות אינה נבחנת באמות מידה של לקיחת אחריות ושיח על אודות האשם המיוחס לו, כי אם על ידי הסכמתו לבצע את העבודות הצבאיות באופן מלא וללא תנאים. לאור האמור, סיכמה ההגנה וביקשה כי בית הדין יסתפק בהטלת עונש מאסר על תנאי לצד פיצויים, ולחילופין יטיל עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות, חרף המלצתה השלילית של רמ"ד שיקום במקמצ"ר.

29. כידוע, המלצת רמ"ד שיקום במקמצ"ר לעניין העונש, בדומה להמלצת הממונה על עבודות השירות, אינה מחייבת את בתי הדין, כאשר בסופו של יום נתונה ההחלטה הסופית לשיקול דעתו המוחלט של בית הדין. עם זאת, להמלצת גורמי השיקום **"יש משקל רב במסגרת ההכרעה העונשית הסופית, הנתונה בידיה של הערכאה השיפוטית"** (ע"פ 779/08 אלי מוסלי נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (2009)).

30. מחוות דעת רמ"ד שיקום במקמצ"ר עלה כי **הנאשם מעדיף לרצות עונש בכליאה ממשית** אם מדובר במשך זמן קצר יותר מעבודות צבאיות, ובצד זאת צוין כי הנאשם מתקשה מאוד להסתגל למערכת הצבאית, ואף הוטעם כי הנאשם לא היה מעוניין לפרט על אודות העבירה בה הורשע ו"לא נטל אחריות לכך". סיכמה וצינה רמ"ד שיקום כי **המלצתה שלילית** לגבי הטלת עונש של עבודות צבאיות על הנאשם.

31. בצד סירובו של הנאשם לרצות עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות, נראה כי גלומה בדבריו בפני רמ"ד שיקום במקמצ"ר חוסר קבלת אחריות למעשיו, ועל כך יש להצר. בשונה מכך, בפני בית הדין, הביע הנאשם צער על המעשה בדברו האחרון בטרם גזירת הדין. פער זה מטיל צל על מהימנות הנאשם בנושא קבלת אחריותו על המעשה, שאלה לגבי הכאתו על חטא והפנמת הפסול שבמעשהו. בעיקר, מצביע הדבר על היעדר שיקום אמיתי של הנאשם, באופן המקשה לשקול אותו כשיקול ממשי להקלה בעונש (ראו עניין **קברת**, פסקאות 24-27). אין בידנו לקבל את טענת ההגנה לפיה אין בסמכותה של רמ"ד שיקום במקמצ"ר לעמוד על נסיבות האירוע בגינו הועמד הנאשם לדין ועל נטילת אחריות מצדו. זאת, מהטעם שנטילת אחריות מהווה חלק בלתי נפרד **מהליך שיקום**. אם כך, כיצד ניתן לטעון כי רמ"ד שיקום אינה מוסמכת לשקול נתונים הקשורים קשר ישיר **להליך שיקום** של נאשם? זאת ועוד, הטלת עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות מהווה עונש מקל בהשוואה לעונש של מאסר בכליאה ממשית, משחירות וחופש התנועה של הנאשם נפגעים במידה משמעותית במאסר בכליאה ממשית, בהשוואה לפגיעה הפחותה הנגרמת במאסר בדרך של עבודות צבאיות. שיקול משמעותי להקלה בעונשו של נאשם, והחלטה אם להסתפק בהטלת עונש של עבודות

צבאיות בלבד, חלף מאסר בכליאה ממשית, הוא שיקומו של נאשם, ובכלל זה לקיחת אחריות מצד הנאשם על המעשים בגינם הורשע. אין ניתן להפריד בין הדברים, ולשיטתנו כל הפרדה כאמור הינה מלאכותית. איננו מסכימים עם טיעון ההגנה בעניין זה, לפיו כל תפקידה של רמ"ד שיקום מתמצה בבדיקה טכנית של הסכמת הנאשם הבא בפניה לעמוד בתנאי העבודות הצבאיות. ראייה צרה זו של תפקיד רמ"ד שיקום מעקרת מתוכן את תפקידה, הגדרתה ומהותה. לא נוכל להסכים לכך, ואנו דוחים זאת מכל וכל.

32. נוכח כל המפורט לעיל, משהנאשם עצמו הצהיר בפני רמ"ד שיקום במקמצ"ר כי הוא מעדיף לרצות עונש בכליאה ממשית, אם מדובר במשך מאסר קצר יותר בהשוואה לתקופת מאסר בדרך של עבודות צבאיות, ובשים לב להמלצתה השלילית של רמ"ד שיקום במקמצ"ר לגבי התאמת הנאשם לשאת עונש מאסר בדרך של עבודות צבאיות, החלטנו להטיל על הנאשם עונש מאסר בכליאה ממשית, כשתקופת המאסר בכליאה תהיה קצרה מזו שהייתה מוטלת על הנאשם בדרך של עבודות צבאיות.

סוף דבר

33. אשר על כן, הרינו גוזרים על הנאשם את העונשים המצטברים הבאים:

- א. שלושים (30) ימי מאסר בפועל, בכליאה ממשית, אותם יחל הנאשם לרצות ביום 27.5.2019, אז יתייצב בבס"כ XXX עד השעה 10:00.
- ב. מאסר על תנאי בן שישים (60) ימים, למשך שלוש (3) שנים, לבל יעבור כל עבירה בעלת יסוד של אלימות או איומים.
- ג. פיצויים בגובה אלף (1,000) שקלים לטובת נפגע העבירה, סגן ל.א, באמצעות פרטים שתמסור התביעה לנאשם.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ט"ו באייר התשע"ט, 20.5.2019, והודע בפומבי, במעמד הנאשם ובאי-כוח הצדדים.

שופט	אב"ד	שופטת
העתק נכון מהמקור רס"ן ק' גלעד בית הדין		

נערך על ידי ש.פ.
בתאריך 27.05.2019
חתימת המגיה: